

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 23.01.1961, sp. zn. 2 Cp 864/60, ECLI:CZ:NS:1961:2.CP.864.1960.1

Číslo: 25/1961

Právní věta: Za náklad školních výletů, pokud je neobjednalo sdružení rodičů a přátel škody, odpovídá Československý stát.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 23.01.1961

Spisová značka: 2 Cp 864/60

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Smlouvy

Předpisy: 141/1950 Sb. § 434

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

25/1961 sb. rozh.

Za náklad školních výletů, pokud je neobjednalo sdružení rodičů a přátel škody, odpovídá Československý stát.

(Stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu z 23. 1. 1961, 2 Cp 864/60.)

Praxe soudů není jednotná v otázce, kdo odpovídá za náklad školních výletů, zda Československý stát - školní správa, anebo zda za ně odpovídají fyzické osoby - ředitelé a učitelé škol, které zajištění výletu objednaly u n. p. Turista. Některé soudy žaloby n. p. Turista proti Československému státu - školní správě pro nedostatek pasivní legitimace zamítaly a vyhovovaly žalobám směřujícím proti jednotlivým učitelům či ředitelům škol. Jsou však i rozhodnutí, která naopak zamítly žaloby proti fyzickým osobám s tím, že v těchto případech pasivně legitimovány nejsou.

Občanskoprávní kolegium Nejvyššího soudu po projednání věci s ministerstvem spravedlnosti, Generální prokuraturou, ministerstvem vnitřního obchodu, ministerstvem školství a hlavním arbitrem zaujalo k otázce toto

stanovisko:

Školní výlety zajišťuje n. p. Turista na základě smlouvy, podle níž se zavazuje obstarat dopravu

účastníků výletu, popřípadě i jejich nocleh a další záležitosti. Jde tedy o smlouvu příkazní ve smyslu § 434 obč. zák., v níž jednou stranou smlouvy – příkazníkem je n. p. Turista. Druhou stranou smlouvy – příkazcem pak bude ten, pro něhož je záležitost obstarána (arg. § 434 obč. zák.: „pro příkazce“).

Záležitost bude obstarána pro školu tehdy, jestliže je součástí úkolů, které má škola plnit, totiž vychovávat a vzdělávat mládež v uvědomělé občany tak, aby byla všestranně připravena ke společensky užitečné práci, aby vyrostla v lidi tělesně zdatné, nalézající radostné uspokojení v kolektivu a práci pro celek (úvod k zákonu č. 186/1960 Sb.). Je zřejmé, že tyto úkoly nemůže škola plnit toliko vyučováním, ale že ke splnění svého poslání musí využívat všech prostředků. Jedním z nich jsou i školní výlety, které nejsou jen pouhým doplněním výchovy mládeže, ale přímo prostředkem, kterým se tato výchova provádí. Školní výlety nemají význam jen pro vzdělání žactva, ale i pro jejich výchovu jako členů kolektivu. Z toho důvodu školní výlety organizuje přímo škola a pokud jejich zajištění zadá jiné organizaci, vystupuje zde jako příkazce škola – jako zařízení Československého státu. Z takové příkazní smlouvy bude proto odpověden Československý stát – školní správa, nikoliv fyzické osoby, které školu (Československý stát – školní správu) při sjednávání smlouvy zastupovaly.

Na těchto závěrech nemůže nic měnit to, že podle dosavadní praxe výlohy spojené se školními výlety hradí si žáci sami. Tato praxe se vyvinula na základě směrnic ministerstva školství z 15. 3. 1955 čj. 14.012/55 A III/3, které byly vydány ještě v době platnosti dnes již zrušeného zákona č. 31/1953 Sb. Naproti tomu ust. § 1 odst. 2 zák. č. 186/1960 Sb. vyjadřuje tendenci poskytovat žákům bezplatně nejen výchovu a vzdělání, ale i hradit náklady, které jsou s návštěvou školy spojeny. Bude ovšem věcí ministerstva školství, aby stanovilo, zda citované ustanovení se vztahuje i na náklady školních výletů. Avšak i tehdy, kdyby i nadále nesli náklady školních výletů žáci, nemá to vliv na to, kdo je stranou příkazní smlouvy, neboť jde jediné o interní vztah mezi školou a žákem.

Fyzická osoba, která byla pověřena sjednáním výletu (ředitel či učitel školy) nemůže tedy z příkazní smlouvy odpovídat. Není samostatným objednatelem ani spoluobjednatelem, nevystupuje ani jménem žáků, ale jako zástupce školy, která výlet pořádá. Přitom nepřekračuje meze svého oprávnění, protože jedná jménem školy jako zařízení státu ve věci, kterou je škola oprávněna i povinna organizovat a zajišťovat.

Některé akce, které souvisejí s výukou a výchovou žáků, objednává však sdružení rodičů a přátel školy, na některé, které pořádá škola, sdružení přispívá. Sdružení rodičů a přátel školy je právnickou osobou podle § 26 odst. 1 zák. č. 186/1960 Sb. (dříve podle § 15 odst. 2 zák. č. 31/1953 Sb.). Jako takové odpovídá samostatně, ovšem jen ze závazků, které uzavřelo. Pro posouzení, zda v konkrétním případě odpovídá Československý stát – školní správa, anebo sdružení rodičů a přátel školy, bude proto rozhodující, kdo byl objednatelem. Jestliže sdružení má na zajištění nějaké akce jen přispět, aniž by ji samo pořádalo, objednalo a hospodářsky zajišťovalo, odpovídá za závazky, vzniklé ze zajištění takové akce vůči tomu, kdo ji zajišťoval, Československý stát – školní správa. Otázka příspěvku sdružení na náklady takové akce je potom věcí vztahu Československého státu – školní správy a sdružení.

Je třeba upozornit na to, že v případech, kde ze smlouvy příkazní odpovídá Československý stát – školní správa, jde o vztah mezi dvěma organizacemi, které jsou subjekty ve smyslu § 1 odst. 1 vl. nař. č. 47/1953 Sb. Protože pak nejde o věc, která je z pravomoci státní arbitráže vyloučena podle § 7 odst. 1 cit. vl. nař. ve znění vl. nař. č. 28/1959 Sb., nepřísluší o těchto případech rozhodovat soudům, ale státní arbitráži.